

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

J.D. și A v. Regatul Unit - [32949/17](#) și [34614/17](#)

Hotărârea din 24.10.2019 [Secția I]

Articolul 14

Discriminare

Lipsa vreunei diferențieri în favoarea unor categorii de chiriași de locuințe sociale vulnerabili la punerea în aplicare a programelor modificate de subvenții locative: *nicio încălcare; încălcare*

În fapt - Cei doi reclamânți erau chiriași de locuințe sociale. Ca urmare a modificării unui mecanism legislativ, plățile pentru subvențiile locative – la care cei doi reclamânți au avut anterior dreptul pentru a le fi subvenționate costurile cu închirierea – au fost reduse, pentru că mecanismul modificat îi clasifica pe ambii ca având un dormitor suplimentar. Cea mai mare parte a deficitului dintre chiria lor și rata redusă a subvenției locative a fost înlocuită cu plățile în baza unui program de subvenții locative acordate în mod discreționar, la care trebuiau să se înscrie.

Ei au susținut că aceste modificări i-au plasat într-o poziție mai precară în comparație cu celelalte persoane afectate de reducere, din cauza circumstanțelor personale – primul reclamant avea grijă de copilul său cu dizabilități cu normă întreagă și al doilea fusese inclus într-un „program de sanctuar”, conceput pentru a-i proteja pe cei care au suferit și care se aflau sub pericolul de a cădea victime ale violenței domestice grave.

În drept – Articolul 14 din Convenție, coroborat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1

(a) *Principii generale* - În contextul articolului 1 din Protocolul nr. 1, în problemele referitoare la măsurile generale de strategie economică sau socială, statele se bucurau, de obicei, de o marjă largă de apreciere în baza Convenției, iar Curtea respectă, în general, alegerea legislativului în această materie, cu condiția ca ea să nu fie „lipsită în mod vădit de un fundament rezonabil”.

Totuși, în contextul Articolului 14 coroborat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1, deși marja de apreciere în privința măsurilor generale de politici economice și sociale era, de principiu, una largă, asemenea măsuri trebuiau implementate într-un mod care să nu încalce dreptul de a nu fi discriminat, așa cum îl garantează Convenția, și care să respecte exigența proporționalității. Astfel, chiar și o marjă largă în domeniul politicii economice sau sociale nu justifică adoptarea de legi sau de practici care ar încălca dreptul de a nu fi discriminat. Prin urmare, în acest context, Curtea și-a limitat tendința de a respecta alegerea legislativului în materie care este „lipsită în mod vădit de un fundament rezonabil” față de circumstanțele în care un presupus tratament diferențiat a rezultat dintr-o măsură tranzitorie care face parte dintr-un program desfășurat în vederea corectării unei inegalități de ordin istoric. În afara acestui context, având în vedere necesitatea de a preveni, de exemplu, discriminarea împotriva persoanelor cu dizabilități sau de a promova egalitatea între sexe, trebuiau avansate „motive foarte importante” pentru ca un tratament diferențiat să fie considerat compatibil cu Convenția.

(b) *Aplicarea principiilor* – Modificările au fost operate în privința tuturor beneficiarilor programului, fără nicio diferențiere bazată pe caracteristicile lor, cum ar fi dizabilitățile sau sexul. Reclamânții au fost tratați în același mod ca ceilalți beneficiari ai subvențiilor locative, în condițiile în care titlurile lor au fost reduse din aceleași motive și potrivit aceluiași criterii, ca în cazul celorlalți beneficiari. Astfel, problema apărută a constat într-o pretenție de discriminare indirectă. Chestiunea care trebuia examinată era dacă a existat o omisiune discriminatorie din partea autorităților de a diferenția în favoarea reclamânților, dat fiind faptul că circumstanțele lor relevante erau semnificativ diferite de cele ale altor beneficiari ai subvențiilor locative, care au fost afectați în mod negativ prin politica contestată.

Faptul că toți beneficiarii care au avut de suferit în urma unei astfel de reduceri se aflau în pericolul de a-și pierde locuințele a reprezentat o consecință anticipată a reducerii subvențiilor locative. Într-adevăr, Guvernul a susținut că această situație precară a constituit intenția programului: să stimuleze familiile să se mute. Reclamanții se aflau într-o situație semnificativ diferită și au fost prejudiciați în mod special de politică pentru că aveau o nevoie particulară de a rămâne în locuințele lor adaptate în mod special, din motive direct legate de statutul lor.

Stabilind că reclamanții – care au fost tratați în același mod ca ceilalți beneficiari ai subvențiilor locative, chiar dacă circumstanțele lor erau semnificativ diferite – au fost prejudiciați în special prin măsura contestată, Curtea a trebuit să vadă dacă omisiunea de a ține cont de această diferență a fost discriminatorie. În circumstanțele cazurilor reclamanților – unde presupusa discriminare a avut la bază dizabilitatea și sexul – și nu a rezultat dintr-o măsură tranzitorie desfășurată cu bună-credință în vederea corectării unei inegalități – sunt necesare motive foarte importante pentru a justifica măsura contestată în privința reclamanților.

(i) *Primul reclamant* – Deși s-a recunoscut că orice mutare ar fi extrem de nocivă și indezirabilă pentru primul reclamant, strămutarea într-un spațiu mai mic, adaptat corespunzător, nu ar fi opusă în mod fundamental nevoilor recunoscute persoanelor cu dizabilități de locuințe special adaptate, dar fără necesitatea medicală pentru un dormitor „suplimentar”.

Programul discreționar de plăți locative prezenta un număr de dezavantaje semnificative care includeau, între altele, caracterul pur discreționar și durata incertă ale acordării acestor plăți. Primul reclamant a beneficiat de plată timp de mai mulți ani, ca urmare a modificărilor aduse legislației privind subvențiile locative. Deși programul discreționar de plăți locative nu putea fi caracterizat ca asigurând același nivel de certitudine și stabilitate ca programul anterior de acordare a subvențiilor locative, nereduse, existența în cadrul acestuia a unor garanții a echivalat cu un motiv suficient de important pentru a convinge Curtea că mijloacele utilizate pentru implementarea măsurii presupuneau o relație rezonabilă de proporționalitate cu scopul lor legitim. Astfel, tratamentul diferențiat identificat în cazul primului reclamant a fost justificat.

Concluzie: nicio încălcare în privința primului reclamant (unanimitate).

(ii) *Cel de-al doilea reclamant* – În cazul celui de-al doilea reclamant, scopul legitim al programului – stimularea celor cu dormitoare „suplimentare” de a-și părăsi locuințele pentru locuințe mai mici – venea în conflict cu scopul programelor sanctuar, care urmărea să le permită celor aflați în pericol grav de a cădea victime ale violenței domestice să rămână în propriile locuințe în siguranță, în condițiile în care o doreau.

Având în vedere aceste două scopuri legitime divergente, Curtea a considerat că impactul tratării celui de-al doilea reclamant – sau a celorlalți cazați în baza programelor sanctuar – în același mod ca pe orice alt beneficiar al subvențiilor locative afectat de măsura contestată a fost disproporționată, în sensul neconformității cu scopul legitim al măsurii. Guvernul nu a furnizat niciun motiv important pentru a justifica prioritatea scopului programului față de cel de a le permite victimelor violenței domestice care au beneficiat de protecție în programele sanctuar să rămână în locuințele proprii în siguranță. În acest context, furnizarea unor plăți locative de o manieră discreționară nu putea face proporțională relația dintre mijloacele utilizate și scopul urmărit acolo programul conceput urmărea să stimuleze rezidenții să-și părăsească locuințele, așa cum s-a demonstrat prin dezavantajele identificate.

Astfel, impunerea modificării legislative în cazul acelui grup mic și ușor identificabil nu a fost justificată și a fost discriminatorie.

Concluzie: încălcare în privința celui de-al doilea reclamant (cinci voturi la două).

Articolul 41: 10,000 EUR pentru cel de-al doilea reclamant, în privința prejudiciului moral suferit.

(Vezi, de asemenea, *Thlimmenos v. Grecia* [MC], [34369/97](#), 6 aprilie 2000, [Nota informativă 17](#); *D.H. și alții v. Cehia* [MC], [57325/00](#), 13 noiembrie 2007, [Nota informativă 102](#); *British Gurkha Welfare Society și alții v. Regatul Unit*, [44818/11](#), 15 septembrie 2016, [Nota informativă 199](#); *Konstantin Markin v. Rusia* [MC], [30078/06](#), 22 martie 2012, [Nota informativă 150](#); și *Guberina v. Croația*, [23682/13](#), 22 martie 2016, [Nota informativă 194](#)).